

ÀUDIOS ELEMENTAL 3

1. La bona educació

ÀUDIO 36

Què ha après, la Mar?

- FILLA: Mare, així no l'encendràs mai, el foc.
 MARE: Per què?
 FILLA: Has de posar aquests troncs petits a sota; i aquest és molt verd, trigarà molt a cremar.
 MARE: Escolta, noia, i tu com ho saps això?
 FILLA: Ho he après amb els escoltes.
 MARE: Els escoltes us ensenyen a fer foc?
 FILLA: Sí, quan vam anar a acampar l'Aleix, en Víctor i jo érem els encarregats de fer el foc.
 MARE: Caram! Doncs escolta, et nomeno encarregada de fer foc.
 FILLA: Sí, si vols, després et demostraré que també em sé orientar.
 MARE: Ja veig que ens perdrem!
 FILLA: Tu saps com es coneix on és el nord?
 MARE: No ho sé, així sense brúixola...
 FILLA: Doncs has de mirar on hi ha molsa, la molsa creix al nord.
 MARE: Ah, sí? No ho sabia. I què més has après?
 FILLA: Sé el nom de tots els arbres que hem trobat.
 MARE: A veure... quin arbre és aquest que fa aquestes cireres?
 FILLA: Un arboç, que fàcil! L'àvia em va dir que aquesta tardor m'ensenyarà a fer-ne confitura.
 MARE: Ah, sí, l'àvia en sap molt, de fer confitures! I a veure, continuem: i els ocells, que saps quin ocell és aquell que hi ha parat en aquella branca?
 FILLA: És un pit-roig..., però el nom dels ocells me'ls ensenya l'avi.

ÀUDIO 37

Pare i fill parlen del mestre Surroca

- PARE: Quim, saps que s'ha mort el senyor Surroca?
 FILL: El mestre?
 PARE: Sí, noi, feia una setmana que era a l'hospital i ja havien dit que, d'aquesta, no se'n sortiria.
 FILL: Ja era gran, potser tenia deu anys més que vós?
 PARE: Vuit, ell n'hauria fet 95. I tenia el cap ben clar! Hi vaig parlar no fa gaire.
 FILL: Així encara us vèieu sovint?
 PARE: Ens trobàvem al mercat i alguna tarda a la llar de jubilats, a fer la partida.
 FILL: I què, no em digueu que us guanyava...
 PARE: No et pensis, a vegades ja em costava, ja, era molt fi!
 FILL: Era un home molt llest. Quan nosaltres hi anàvem, ell ja en venia sempre.
 PARE: Sí que era trempat, sí.
 FILL: Una vegada ens va demanar a tots que portéssim un préssec, que volia fer una classe de naturals. Es veu que en Recasens s'havia queixat que els nanos li robaven prés-

secs quan sortien de l'escola. Doncs vam arribar tots amb el préssec i ens va fer anar a Can Recasens a portar-los un préssec cadascú i a demanar perdó. Us en recordeu?

- PARE: Sí, ja me'n recordo, d'aquesta, sí! Ben fet.
 FILL: I una altra vegada... En Pladevall sempre deixava la moto aparcada davant de casa seva i nosaltres, quan anàvem cap a l'escola, la hi engegàvem i sortia l'avi de la casa, enfadat i cridant. Es veu que un dia ja n'havien parlat abans amb el mestre, i ja ens esperava en Pladevall, vam engegar-li la moto i ens va tancar a tots al garatge i vam arribar tard a l'escola.
 PARE: Això fèieu? No m'ho havies explicat.
 FILL: Espereu-vos, que vam arribar tard i el mestre: "d'on veniu?, d'on sortiu a aquesta hora?" I en Joanet: "és que m'he adormit"; jo: "és que he acompanyat el meu pare al camp", i en Siso, no sé què de l'àvia malalta... I el senyor Surroca ens va fer copiar no sé pas quantes vegades "No diré mentides". I quan vam haver acabat, ens va dir: "No us estàveu pas a can Pladevall?"

- PARE: En sabia molt, i li agradava la canalla.
 FILL: I era molt bon mestre. Ens posava a tots en tres files, els grans, els petits i els mitjans, i anava fent les seves explicacions i posant feina per als altres... No sé com s'ho feia, però tots vam sortir d'allà amb 14 anys sabent llegir, escriure, de números... Pare, vós, quants anys va anar a l'escola?
 PARE: Amb prou feines tres anys.
 FILL: Tres anys? I què va aprendre?
 PARE: Segurament el mateix que tu. És que fins que no vaig fer 10 anys no va haver-hi escola al poble, l'escola que hi havia era massa lluny. I amb 13, ja ho saps, es va morir la mare i vaig haver-me de quedar a casa a treballar.
 FILL: I no us hauria agradat estudiar més?
 PARE: En aquelles circumstàncies no ens ho podíem ni plantejar.

2. Fem Festa Major

ÀUDIO 38

La festa de La Patum de Berga

- NEN: De què són aquestes fotos?
 MARE: De La Patum de Berga. Tu no hi has estat mai.
 NEN: A veure... Mare, quin tambor més gros!
 MARE: És el tabal. A totes les desfilades de La Patum, els personatges ballen al so del tabal.
 NEN: I qui desfila?
 MARE: Mira, el dijous desfilen els gegants i els nans, i ballen amb l'Àliga. Veus? Aquesta és l'Àliga.
 NEN: I per què una àliga?
 MARE: Perquè l'Àliga simbolitza la llibertat.
 NEN: I aquests monstres que treuen fum per la boca són dracs?
 MARE: Es diuen guites. Són uns monstres que estan molt enfadats i per això treuen foc. Mira, aquests són els turcs i els cavallets. Surten abans de les guites.

NEN: I també ballen?

MARE: Sí, tots ballen i fan veure que es barallen, simulen una batalla.

NEN: Ui, i aquest que va vestit de camuflatge, qui és?

MARE: Aquests són els Plens. Porten un vestit especial per no cremar-se, van protegits amb caretes i amb fulles verdes. I veus, a dalt del cap hi tenen dues banyes; de fet, són com el diable!

NEN: Així fan por. Ui! I n'hi ha molts!

MARE: Sí, en surten molts. S'apaguen els llums, tothom calla i de cop els encenen les banyes i es posen a ballar al ritme del tabal, aquell tambor que has vist abans.

NEN: Oh!

MARE: És molt emocionant.

ÀUDIO 39

A la Carla i al Joan els ha tocat fer el pregó

CARLA: Avui hem de deixar el pregó fet perquè ja fa massa dies que hi donem voltes.

JOAN: És que no sé què hem de dir: que s'ho passin molt bé, bona Festa Major...

CARLA: Home, també hi hem de posar un punt d'humor, no? A veure, pensem-hi: ens han demanat que fem el pregó perquè la nostra associació aquest any compleix el vint-i-cinc aniversari, no?

JOAN: Sí... i ja començo a estar-ne cansat, d'aquest aniversari, que ens porta molta feina!

CARLA: Oh, Joan, com ets, tot el dia queixant-te! Tornem al pregó... El que hem de fer és un repàs del que ha passat al poble durant aquests vint-i-cinc anys, per exemple, i intentar fer-ho amb clau d'humor.

JOAN: Ah, d'acord. A més, nosaltres vam començar al local del carrer de la Creu i ara aquell edifici ja no hi és, forma part dels Jardins del Migdia. Podem parlar de com la ciutat ha canviat i del local actual, que és una zona de creixement del poble, que hi ha anat a viure molta gent jove, parelles amb nens petits, que són el futur i bla, bla, bla.

CARLA: Ho veus, home, com en saps? Ah! I hem d'aprofitar per reivindicar la piscina municipal.

JOAN: Mira, explicarem una mica els actes de la Festa Major i explicarem els actes que no farem.

CARLA: Com vols dir els actes que no farem?

JOAN: Anunciarem les sardanes, el correfoc, el ball de nit, els gegants, els castellers... el de sempre, vaja, i després direm que anunciem els actes que no tenen lloc, m'entens el doble sentit? Per exemple: competició de natació a la piscina municipal coberta, no tindrà lloc; no tenim piscina!

CARLA: I hi ha algun altre acte que no tingui lloc?

JOAN: Una bicicletada pel carril bici de la ciutat i un concert a l'auditori.

CARLA: Apa, com et passes! I bé, després hem de dir que s'ho passin bé, que gaudeixin de la festa, que són dies molt importants...

JOAN: Sí, també hem de parlar de les relacions entre veïns, el poble es para perquè tothom pugui sortir al carrer a celebrar la festa, que ve gent que ja no viu aquí però tornen per la Festa Major, que ha de ser un punt de trobada...

CARLA: Molt bé, Joan, veus, ja ho tenim! Apa, ara només ho hem de redactar. Escolta, tu saps fer versos, ens quedaria molt bé si el féssim en vers!

JOAN: Ei, tu em vols enredar! No està escrit enlloc que un pregó hagi de ser en vers!

3. Veïns i vida comunitària

ÀUDIO 40

Uns veïns parlen dels pressupostos de la comunitat

MARTÍ: Finalment ja tinc els pressupostos per pintar.

OLGA: Quants n'has demanat?

MARTÍ: N'he demanat tres, tal com vam dir.

CRISTINA: Vas parlar amb en Rovira? Ens va dir que ens faria un descompte.

MARTÍ: I tant! Mira, aquest és el pressupost d'en Rovira. Ho inclou tot: pintar les baranes, la façana i els marcs de les finestres. Ens costaria 47.000 euros.

OLGA: No està gens malament.

MARTÍ: Després vaig parlar amb els López. A mi em van pintar el pis molt bé fa quatre o cinc anys. Aquests ens demanen 38.000 euros per pintar la façana i els marcs de les finestres; les baranes no ens les farien.

CRISTINA: Trobo que, proporcionalment, en Rovira ens ho fa més bé, perquè les baranes són molt entretingudes.

MARTÍ: El problema d'en Rovira és que ha reduït personal i va molt enfeinat. No podria venir fins passat l'estiu i tindriem la façana empantanegada molts dies.

OLGA: I a qui més vas demanar pressupost?

MARTÍ: A una empresa que es diu Pintures Blanc. Els vaig demanar que només em comptessin la façana perquè si els veïns no es volen gastar tants diners, potser tothom es pot pintar les seves baranes i finestres.

CRISTINA: Està ben pensat!

MARTÍ: Aquests, per a mi, són una mica cars. 31.000 la façana, això sí, és una empresa grossa, podrien començar d'aquí a un mes i són molts, ens ho tindrien acabat en un tres i no res.

OLGA: Els diners són importants, però els terminis s'han de tenir en compte. I els López, què diuen?

MARTÍ: Els López també en farien via, però diu que tenen feina compromesa durant tres mesos, ens hauríem d'esperar.

CRISTINA: Mira, si voleu faig una comparativa dels tres pressupostos i els deixo a les bústies perquè la gent s'ho comenci a pensar abans de la reunió de veïns.

MARTÍ: D'acord, doncs aquí tens els papers.

ÀUDIO 41

Conversa entre veïns

MARGARIDA: Estic ben farta dels veïns del tercer segona.

MANEL: Tu també?

MARGARIDA: Què vols dir, que no soc l'única?

MANEL: Ui, parla amb en Ramon i la Neus, hi han hagut d'anar diverses vegades per demanar-los que abaixin el volum del televisor al vespre.

MARGARIDA: I segur que no els han fet cas.

MANEL: Diu que al principi abaixen una mica el volum, però després ja hi tornen.

MARGARIDA: Doncs a mi em fan el mateix, reguen les

plantes sense mirar si jo tinc roba estesa. A vegades penso que ho fan expressament! Això és una, i l'altra és la mania d'espolsar les catifes al balcó. Vinga, tota la merda cap a casa meval!

MANEL: Van a la seva...

JULIÀ: Bon dia.

MANEL: Bon dia, Julià.

JULIÀ: Què, què expliqueu?

MARGARIDA: Ens queixem dels del tercer segona.

JULIÀ: Ui, així teniu conversa per estona. Mireu, ara que estic jubilat, m'he de despertar cada matí a dos quarts de nou amb el soroll que fan ells quan tanquen la porta.

MANEL: Sí que tens raó, que tanquen la porta a cops.

JULIÀ: Us n'explicaria moltes. Guaiteu, hi ha dies que sento que parlen amb el nen a les 11 de la nit, us sembla que són hores que un nen de 5 anys estigui despert? I després, hi ha el gos.

MARGARIDA: El gos? Vols dir que tenen gos?

JULIÀ: No saps que tenen gos... i saps per què? Perquè no el treuen mai. Mai. Pobre animal.

MANEL: Aquesta sí que és grossa!

JULIÀ: Són uns mal educats, home! Te'ls trobes per l'escala o l'ascensor i, si poden, no et diuen ni un trist bon dia. I una altra cosa: al migdia, havent dinat, em poso a la galeria a llegir el diari i ells també han de sortir a la galeria i posar-se a xerrar. Quan ells surten, jo ja entro cap a dins. No ho veuen, que estic llegint?

MANEL: És que no tenen consciència que viuen amb altra gent. Hi ha molts dies que posen la rentadora a la nit. Un dia els vaig comentar que se sentia molt la centrifugadora i em van contestar que els anava molt bé rentar roba a la nit perquè així l'endemà al matí l'estenien.

MARGARIDA: Hauriem de fer una reunió per parlar-ne. En aquesta escala no hi havia hagut mai cap problema.

JULIÀ: De què et servirà? No vindran pas.

4. Societat de consum

ÀUDIO 42

Promoció en un supermercat

DEPENDENT: Bon dia, senyora, té un moment?

SENYORA: Sí, digues.

DEPENDENT: Estem fent una promoció de productes de la marca Peteways. Peteways és una marca europea que fa tot tipus de begudes. Ha tastat mai la nostra llet vitaminada?

SENYORA: Em sap greu, però no bec llet.

DEPENDENT: És igual, li'n regalem un bric perquè la tastin els seus fills. Els donarà les vitamines suficients per créixer.

SENYORA: És que no tinc fills.

DEPENDENT: Vaja. Però, de suc de taronja, sí que en deuen beure al matí? Ha tastat el nostre?

SENYOR: No, no el coneixia.

DEPENDENT: És una barreja de suc de taronja amb vitamines i estimulants perquè comenci el dia amb energia.

SENYOR: Prou nerviosa que soc, només em faltarien sucus estimulants!

DEPENDENT: Sí és així, em sembla que tinc el produc-

te Peteways adequat per a vostè. Relaxways és una infusió amb til·la i valeriana i altres plantes medicinals que li proporcionarà el descans absolut.

SENYORA: Mira, jovenet, em sap greu però no ens entendrem. Jo no necessito res que m'estimuli ni que em relaxi. Em llevo amb energia i quan arriba el vespre l'he gastada i dormo. Així de simple!

DEPENDENT: És clar, és clar.

SENYORA: No tens cap producte natural, que no contingui additius de cap mena?

DEPENDENT: Bé, si vol tastar la nostra aigua. Té efecte depurador i calma la set.

SENYORA: Com dius?

DEPENDENT: Com que és aigua no té gust de res, però la nostra aigua es diferencia de les altres perquè depura l'organisme si en beu a grans quantitats. I per a la set no hi ha res millor que l'aigua.

SENYORA: M'has convençut. Et compraré un parell d'ampolles d'aquesta aigua tan especial.

ÀUDIO 43

Una família ha anat a dinar a un restaurant

ROSA: Lluís, tasta aquestes maduixes.

LLUÍS: Què els passa?

ROSA: Doncs, que porten massa moscatell.

LLUÍS: A veure... són bones. Sí que s'hi sent el moscatell, però ja m'agraden, així.

FLORA: Nena, les meves trufes tampoc valen gaire res. Les han descongelades massa de pressa.

LLUÍS: Que les han descongelades massa de pressa? Sogra, com ho sabeu això?

FLORA: Es nota molt, són toves de dins i de fora, les deuen haver posades al microones.

LLUÍS: No es pot anar enlloc amb vosaltres.

ALFONS: Tenen raó, noi. Vols dir que aquest restaurant és de tanta categoria?

LLUÍS: Mireu, m'ho va dir en Bertrana. Ell hi ha vingut alguna vegada amb la seva dona i me'l va recomanar.

ALFONS: Aquest en Bertrana... Mira, no vull ser perepnyetes, però la meva sopa, no l'havien colada.

LLUÍS: Què voleu dir, que no l'havien colada?

ALFONS: Hi havia grumolls, bé, trossets de peix.

LLUÍS: Oh, és clar, si era sopa de peix!

ALFONS: Una sopa és una sopa i ha d'estar ben colada.

FLORA: L'Alfons té raó. Les meves mandonguilles, tampoc les havien picades bé.

ROSA: Com vols dir, mare?

FLORA: Sí, dona, la carn no estava passada per la picadora, no l'havien triturada bé.

ROSA: Mira, posats a queixar-nos, les meves gambes eren massa cuites.

ALFONS: I ara! Això és un crim! El peix no vol gaire cocció, ho sap tothom.

ROSA: Doncs les gambes, què vols que et digui, les havien cuites massa.

FLORA: Malaguanyades gambes... Alfons, i aquesta piña és bona?

ALFONS: Sí que és bona, però me l'han portada massa freda, haurien d'haver-la tret de la nevera fa estona.

LLUÍS: Doncs la meva macedònia està perfecta.

ROSA: A veure, deixa-me-la tastar... Sí, és bona, però la taronja l'han tallada massa grossa.

LLUÍS: Santa paciència! Ja faig bé de no cuinar mai per a vosaltres.

5. El català, la nostra llengua

ÀUDIO 44

Uns professors organitzen una sortida per conèixer els vestigis romans a Catalunya

JOAN: Aquest any, per canviar una mica, podríem fer coincidir la sortida trimestral amb el tema de la romanització.

QUIMA: Mira, veus, està ben pensat.

LLUÍS: Has tingut molt bona idea, noi! Els portarem d'excursió a Martorell, que vegin el Pont del Diable.

QUIMA: Vols dir, Lluís, visitar un pont i ja està?

LLUÍS: Carai, un pont i ja està? I quin pont! El van construir els romans al segle X aC i fa 130 metres de llargària! Què veuran de més impressionant?

JOAN: Ja sé què vol dir, la Quima, que no hi estarem pas tot el dia, veient el pont... I Roses? Fa anys havíem anat a Roses, a veure la Ciutadella. És una excursió molt bonica i molt interessant: podrien veure la vil·la romana i, a més, la colònia grega.

QUIMA: El que passa és que aquesta promoció, el curs passat, va anar als Aiguamolls de l'Empordà. Ja sé que és diferent, però és tornar a la mateixa zona.

JOAN: Escolteu, i si anem a Barcelona, a visitar la muralla i el Museu d'Història de la plaça del Rei?

QUIMA: Ah, mira, és bona idea! Als alumnes, sempre els agrada anar a Barcelona.

LLUÍS: Vols dir, un museu? És que se'n cansen.

JOAN: Però aquest museu és diferent, passegen, veuen com era la ciutat abans...

LLUÍS: Escolteu, si volem treballar la presència dels romans a Catalunya, el que hem de fer és anar a Tarragona. Fem les coses bé.

JOAN: I en què penses, Lluís, una visita a la ciutat?

LLUÍS: És clar, home! Tu els volies portar a veure les muralles de Barcelona, doncs que vegin les de Tarragona! Pensa que, quan els romans van arribar a Tarragona, el primer que van fer va ser la muralla!

QUIMA: Ja aniria bé, sí. Podríem passejar per Tarragona i visitar-ho una mica tot: la Torre dels Escipions, l'amfiteatre romà... Potser entendran més bé la presència romana visitant Tarragona, és més evident.

LLUÍS: És clar que sí! A més, serà molt còmode perquè podrem fer tota la visita a peu.

JOAN: És una bona idea. Per acabar d'arrodonir el dia també podríem parar una mica a la vil·la romana dels Munts, a Altafulla. No ens hauríem de desviar gaire i, ja que fem el trajecte, és maco de veure.

LLUÍS: És clar que sí, Joan, que vegin la ciutat i també el camp, la vida rural. A més, aquesta vil·la és en un lloc preciós, té bones vistes, es veu el mar... Ens hi podríem parar de bon matí, esmorzar allà i després anar cap a Tarragona a passar el dia.

QUIMA: Doncs, apa, redactem-ho una mica i fem la proposta per presentar al Consell Escolar.

ÀUDIO 45

Declaració Universal dels Drets Lingüístics

Vegeu pàgina 181 del llibre.